

ДЕЯКІ НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Богдан НЕЧИТАЙЛО, аспірант кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент **Максим КОРНІЄНКО**

Протидія такому ганебному явищу як домашнє насильство закріплена в Україні в першу чергу на законодавчому рівні, в нормативно-правових актах різної юридичної сили. Так в Законі України «Про Національну поліцію» зазначено, що поліція вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі [1], та все ж таки, одним з основоположних в сфері протидії домашньому насильству є Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Важливим пріоритетом держав під час протидії домашньому насильству є захист дітей, це засвідчують міжнародні нормативні акти, такі як, Конвенція ООН про права дитини, Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, Європейською конвенцією про здійснення прав дітей [2].

Генеральна Асамблея ООН прийняла Конвенцію про права дитини, що стала основоположним європейським нормативно-правовим актом щодо захисту прав дитини, яку ратифікували майже всі держави, включаючи і Україну. В Конвенції зосереджений перелік основних прав дитини, що виражаються у забезпеченні, захисті прав дитини. Конвенція про права дитини сприяла перетворенню «дитини» з об'єкта правовідносин, на суб'єкт, який є особистістю, а не власністю держави чи батьків. При чому держави зобов'язані ставитись до особи, вік якої не встановлений, як до дитини, поки не буде встановлено інше [3]. Не менш ефективним є європейський механізм захисту прав дітей, це робота Комітетів Ради Європи та безпосередньо Європейський Суд з прав людини, виконання рішень якого для України з 2006 року є обов'язковим. Європейський суд з прав людини це міжнародний судовий орган, юрисдикція якого поширюється на всі держави члени Ради Європи, що ратифікували Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод і включає всі питання які стосуються тлумачення і застосування, включаючи міжнародні справи і скарги окремих осіб. Особливу увагу слід звернути на Конвенцію (210) Ради Європи про запобігання та боротьбу із насильством стосовно жінок та домашнім насильством – Стамбульську конвенцію, яка підписана, але й досі не ратифікована Україною, що є на сьогодні прогалиною в законодавстві, так як

на шляху євроінтеграційних перетворень робити такі помилки державі недопустимо.

Деякі прогалини у законодавстві відносно протидії домашньому насильству поступово виправляються, так з початку 2019 року набрав чинність Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», так Верховна Рада України внесла зміни і доповнення в розділ XIII ККУ Обмежувальні заходи; в статтю 91⁻¹. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство; доповнити статтею 126⁻¹ визначенням домашнього насильства, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи; також доповнення і зміни в статтю 134. Незаконне проведення абортів або стерилізації; статтю 151⁻². Примушування до шлюбу; статтю 152. Зґвалтування; статтю 153. Сексуальне насильство; Статтю 390⁻¹. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або не проходження програми для кривдників, та іншими новелами в законодавчих актах України [4]. Внесення вищевказаних змін це дійсно є величезний позитивний крок до європейських інтеграційних процесів.

Одним з превентивних заходів вчинення домашнього насильства згідно закону є вжиття спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству, зокрема: терміновий заборонний припис стосовно кривдника; обмежувальний припис стосовно кривдника; взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи; направлення кривдника на проходження програми для кривдників. Терміновий заборонний припис може містити такі заходи як зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи; заборона на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи; заборона в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою [5].

Протидія домашньому насильству вимагає від працівників правоохоронних органів, громадськості постійних зусиль, спрямованих на попередження правопорушень, скоєних у сімейному середовищі. Як свідчить практика, близько половини сімейно-побутових конфліктів залишаються латентними аж до моменту скоєння злочину, тобто потерпілі не бажають, а найчастіше соромляться повідомляти про факти домашнього насильства не вірять у можливість реальної допомоги з боку правоохоронців. Тому одним з основних завдань поліції у протидії такому насильству є роз'яснення населенню того, що приховування подібних фактів що є помилкою і робить можливим скоєння тяжких злочинів надалі.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 07.12.2017 року № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 35.
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 року № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 35.
3. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ від 20.11.1989 року. *Конвенцію ратифіковано Постановою ВР*. 1991. №789-XII від 27.02.1991.
4. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 06.12.2017 року № 2227/17-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №5. Ст. 34.
5. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: Наказ МВС України від 01.08.2018 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2018.

ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО ЯК ФОРМА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Вікторія ДУДАРЄВА, студентка курсу 2-КМ-1-А, здобувач магістерського ступеню вищої освіти, відділення навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат економічних наук, доцент **Олена ГРУЩЕНКО**

Конституція України встановлює, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Так, Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає домашнє насильство як діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому